

Kritinio mąstymo užduotys

Ikona ir religinis paveikslas

Mokymosi objekto papildomuose skaitiniuose susipažink su išoriniais (stilistiniais) ikonos ir paveikslo skirtumais.

Perskaityk tekstą apie vidinius ikonos ir religinio paveikslo skirtumus ir atlik užduotis.

Paveikslas – meno kūrinys, sukurtas dailininko vaizduotės, perteikiantis jo asmeninę pasaulėžiūrą. Pasaulėžiūra priklauso nuo objektyvių priežasčių: nuo istorinės situacijos, politinės sistemos, dailininko asmenybės, charakterio tipo, gyvenimo būdo. Visi žymūs menininkai gebėjo jausti, kas jaudina jų amžininkus, ir „leisdami per savo filtrą epochos nervą“ įamžindavo drobėje to laikotarpio koncentruotą meninį paveikslą.

Ikona – Dievo apreiškimas, perteikiamas linijų ir spalvų kalba, suteiktas visai Bažnyčiai ir atskiram žmogui. Ikonografo pasaulėžiūra – Bažnyčios pasaulėžiūra. Ikona neapibrėžiama laiku, ji vaizduoja Dievo laiką mūsų pasaulyje.

Ikonoje, kaip ir paveiksle, visuotinumą perteikiamas remiantis asmeniniu požiūriu, tačiau paveiksliui būdingas ryškiai išreikštas autoriaus individualumas (maniera, koloritas). Ikonografo autorystė dažnai sąmoningai slepiama, nes ikona – bažnytinis kūrinys; ikonografija ne saviraiška, o tarnavimas ir asketinis darbas. Paveikslą dailininkas pasirašo: tai ne tik autorystė, bet ir atsakomybė už paveikslo turinį. Ikonoje rašomas ne dailininko, o vaizduojamo šventojo vardas. Ontologine prasme čia sujungiamas vardas ir atvaizdas.

Paveikslas turi būti emocionalus, nes menas – aplinkinio pasaulio pažinimo ir jausminio perteikimo forma. Paveikslas priklauso sielos pasauliui.

Ikonografo teptukas bejausmis: asmeninės emocijos čia netinka. Ikona Bažnyčios liturginiame gyvenime, kaip ir psalmių skaitymo maniera, sąmoningai atribojama nuo bet kokių emocijų; ištarti žodžiai ir ikonografiniai simboliai suvokiami dvasiniame lygmenyje.

Paveikslas – būdas bendrauti su autoriumi, jo idėjomis ir jausmais, kurie gali būti ir grynai individualūs, ir atspindėti bendrą socialinę laikyseną.

Ikona – būdas bendrauti su Dievu ir šventaisiais.

1. Užduotis.

Įvardyk kriterijus, kuriais remiantis lyginamas paveikslas ir ikona.

Kriterijus

1

2

3

4

5

2. Užduotis.

Palygink paveikslą ir ikoną remdamasis įvairiuose tekstuose aptartais kriterijais

(pvz.: vaizduojamo asmens amžius, fonas, ervė ir kt.).

1.

13 a. Ikona *Kristus Pantokratorius (valdovas)*

2.

Ticianas. *Kristus Atpirkėjas*

Kriterijaus pavadinimas	Ticianas. <i>Kristus Atpirkėjas</i>	Ikona <i>Kristus Pantokratorius</i>

Kriterijaus pavadinimas	Ticianas. <i>Kristus Atpirkėjas</i>	Ikona <i>Kristus Pantokratorius</i>
<p>Apibendrinimas</p>		

3. Užduotis.

Religinio paveikslo ir ikonos autoriai

Palygink darbus ir sukurk įsivaizduojamą autorių dialogą apie kiekvieno jų religinę patirtį ir kūrybos tikslus.

Kokį Jėzų savo tikėjimo akimis regi šie menininkai? Ar vienodai jų kūryboje išreiškiama Kristaus žmogystė ir dievybė? Ką perteikia paveikslų fonai? Kokią žinią kiekvienas autorius savo kūriniu skleidžia tikėjimo broliams?

Sukurk dialogą >